

Štýrský brakýř

méně známé plemeno honičů v ČR

(Svět myslivosti 3/2009)

Popularita honičů u nás v poslední době značně stoupá. Nepochybně to souvisí s vysokými stavy spárkaté zvěře, zejména divočáků, a se stále častějším pořádáním nahánek, na nichž se bez těchto psů neobejdeme. Při nástupu na naháňku se nám může stát, že se budeme marně snažit určit plemennou příslušnost některého ze čtyřnohých pomocníků. Může se to týkat i štýrského brakýře, rakouského národního plemene honičů. Přestože od formálního uznání tohoto plemene uplynulo již 119 let, stále není naší myslivecké veřejnosti příliš známé.

PŮVOD PLEMENE

Zakladatelem chovu štýrského brakýře byl průmyslník Carl Peintinger ze Štýrska. Peintinger zprvu používal k lovu ve své horské honitbě hannoverské barváře. Nevyhovovala mu jejich mohutnost a osrstění, ale s kvalitou nosu a loveckými vlastnostmi byl spokojen. V r. 1870 se pustil do šlechtění lehčího typu honiče s drsnou srstí a nosem barváře. Ke křížení použil fenu hannoverského barváře a psa istrijského hrubosrstého honiče – balkánského plemene, které se vyznačovalo vynikajícími loveckými vlastnostmi, lehčí stavbou těla a hrubou srstí. Nejlepší štěňata z prvního vrhu se stala základem nového plemene, v jehož zušlechťování dále pokračoval. Vznikl lehčí honič s tvrdou, odolnou srstí, vynikajícími loveckými vlastnostmi a schopností lovit a dosledovat zvěř i v nejobtížnějším horském terénu. Peintingerův záměr se vydařil, jeho šlechtění bylo v r. 1890 završeno formálním uznáním plemene štýrský hrubosrstý brakýř.

POPIS

Štýrský brakýř je honič střední velikosti a lehčí stavby těla. Jeho tělo má obdélníkový rámec s dobře vyvinutým svalstvem. S ohledem na osrstění a vážný výraz působí přísným dojmem, je však přátelský a nekonfliktní. „Štajerák“, jak bývá plemeno též označováno, je vášnivý, velmi vytrvalý a hlasitý lovec, který spolehlivě pracuje na stopě.

Hlavu má protáhlou s lehce okrouhlou lebkou, výrazným týlem a dobře vyznačeným stopem. Nos je černý, nosní hřbet silný a rovný. Pysky jsou suché, nesvěšené, v silných čelistech má být uložen kompletní chrup nůžkového skusu. Oční duhovka je hnědá, orámovaná dobře pigmentovanými víčky. Slechy má nepříliš velké, ploše přiléhající k lícím, pokryté jemnou srstí.

Hlavu s trupem spojuje silný, středně dlouhý krk. Hřbet je rovný a široký, bedra středně vyklenutá, zád' šikmá. Středně dlouhý, u kořene silný a dobře osrstěný prut nosí lehce srpovitě prohnutý směrem vzhůru. Srst na spodní straně tvoří kartáč, neměla by být chundelatá. Hrudník je přiměřeně široký a hluboký.

Hrudní i pánevní končetiny mají být rovné, silné a svalnaté, správně zaúhlené. Tlapky nejsou příliš velké, prsty klenuté a sevřené s tvrdými polštářky.

Pro štýrského brakýře je typická hrubá, ne však zcuchaná ani lesklá, tvrdá a drsná srst. Na hlavě je srst kratší, na mordě tvoří vous. Standard povoluje zbarvení plavožluté nebo červené v odstínu „jelení červeň“. Toleruje se malá bílá skvrna na hrudi

ROZŠÍŘENÍ PLEMENE V SOUČASNOSTI

V dnešní době se lze se štýrským brakýřem setkat hlavně v Rakousku a spíše ojediněle v Německu, na Slovensku, v ČR a ve Slovinsku. Za zmínku stojí úspěch rakouských chovatelů, jimž se cílenou propagací daří plemeno rozšiřovat dokonce až na území Afriky, kde jsou dovezení jedinci s úspěchem používáni k lovu a dosledu spárkaté zvěře.

Ve většině států chovají plemeno myslivci, kteří je používají k lovu a dosledům především černé zvěře.

CHOV ŠTÝRSKÉHO BRAKÝŘE V ČR

Současnou chovnou základnu v ČR tvoří 12 psů a 11 fen. Tři psi a tři feny pocházejí ze Slovenska, ostatní jsou českého původu. Ročně se odchovávají dva až tři vrhy štěňat. Je potěšující, že většina z nich jde do rukou myslivců. Ne všichni však mají zájem pokračovat v chovu. Je to dáno tím, že štýrský brakýř je jednoznačně pracovní plemeno loveckých psů, a tak si jej mnoho zájemců bere jen pro lovecké využití bez chovatelských ambicí.

V posledních letech se však situace mění. Především vynikající pracovní vlastnosti a také kvalitní exteriér několika jedinců podnítily jejich majitele k založení nových chovných stanic. A tak se „štajeráci“ dostávají postupně i do dalších oblastí ČR.

Před chovateli stojí nelehký úkol: udržet pracovní kvalitu plemene a ustálit variabilitu exteriéru zvláště v barvě srsti, její délce a struktuře.

CHOVNÉ PODMÍNKY

Klub chovatelů honičů ČR stanovil pro zařazení psů a fen do chovu několik podmínek. Pes i fena musí získat na výstavách alespoň dvakrát ohodnocení exteriéru známkou „výborný“ nebo „velmi dobrý“, a to od dvou rozhodčích, přičemž jedna z výstav by měla být vyššího typu (mezinárodní, národní, klubová nebo speciální). Ideální výška v kohoutku činí u psů 47–53 cm, u fen 45–51 cm. Chovní jedinci musí být plnochrupí s nůžkovým skusem.

Z pracovního hlediska musí pes i fena úspěšně vykonat zkoušky honičů nebo barvářské zkoušky honičů.

Doporučuje se absolvovat jarní svod a předložit rentgenový snímek z vyšetření na dysplazii kyčelních kloubů.

VYUŽITÍ V PRAXI

V současnosti se pro plemeno nabízejí velké možnosti pracovního využití. Již od svého vzniku byli „štajeráci“ využíváni především k lovu jelení a později i černé zvěře a nejinak je tomu i dnes. Velké uplatnění najdou při naháňkách na spárkatou zvěř. Štýrský brakýř je ke zvěři přiměřeně ostrý, hlasitý, ale zároveň výborně ovladatelný. Na naháňkách zvěř zpravidla rozráží a hlasitě ji nahání na střelce.

Stejně jako na naháňkách najde tento honič uplatnění při dosledech poraněné zvěře. Jak je uvedeno výše, plemeno bylo vyšlechtěno z hannoverského barváře, takže o kvalitě nosu není pochyb. Ze svých zkušeností vím, že dobře vedený jedinec nemá problém vypracovat stopu starou i více než

24 hodin. Přestože je toto plemeno předurčeno k lovu spárkaté zvěře, někteří vůdci včetně mě používají „štajeráky“ také k lovu drobné zvěře. Vzhledem k jejich učenlivosti se snadno naučí dohledávat a přinášet drobnou zvěř. Výsledkem dobře vedeného, důsledného výcviku tak může být pracovně všestranný a spolehlivý lovecký pes.

Štýrský brakýř je lehce cvičitelný, a proto jej mohu doporučit i začínajícím myslivcům. Jsem přesvědčen o tom, že tento pracovně vysoce výkonný honič, který je přátelský k ostatním psům a k lidem, u nás není plně doceněn. Právem by zasloužil větší pozornost loveckých kynologů.

Autor článku: Petr Pořádek

Kontakt na autora: poradekp@seznam.cz